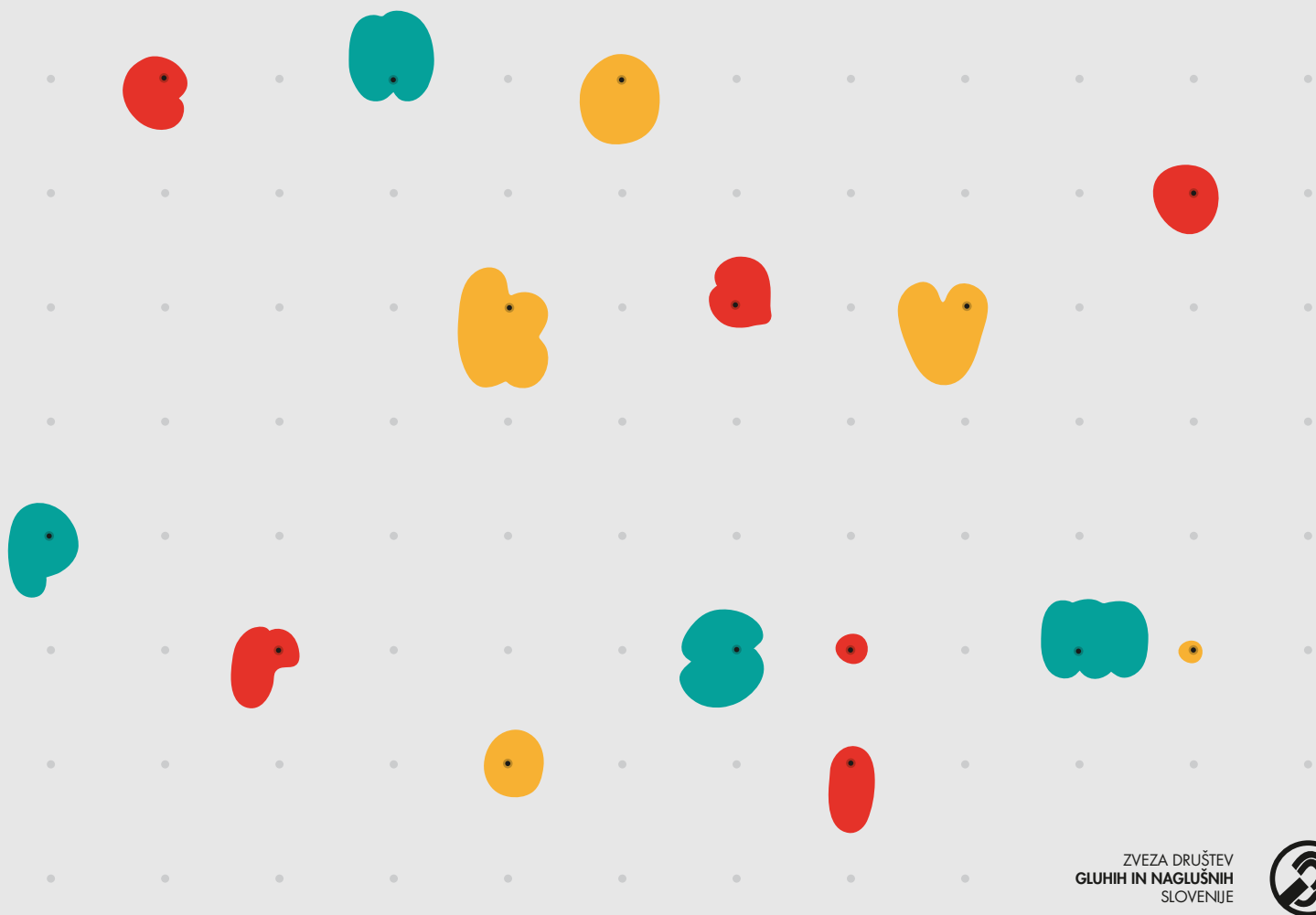


Iz sveta tišine

ZA GLUHE IN NAGLUŠNE JE VSAK DAN PREIZKUŠNJA.



ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH
SLOVENIJE



Mednarodna konferenca: »Slišim, a ne razumem«
Torek, 21. 4. 2015 ob 9:00 uri

**Razpis za brezplačno letovanje
socialno ogroženih**

**Samo Petrač dobitnik Bloudkove
plakete za leto 2014**

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je dvojna številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. Poleg rednih rubrik in dogodkov iz naših društev lahko v tokratni številki preberete tudi o dostopnosti in prilagoditvah spletnih strani za gluhe in naglušne, požarni varnosti, prestižnem priznanju Samota Petrača za izjemne športne dosežke, razpisu za letovanje ter najdete še mnogo drugih zanimivih in poučnih vsebin. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pri srčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s **prispisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Spoštovani!

V letu 2014, ko je bil zaradi razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika večji poudarek na znakovnem jeziku, smo leto 2015 začeli s poudarkom na izzivih, s katerimi se soočajo naglušni in tudi gluhi. V letu 2015 bomo na poseben način obeležili mednarodni dan skrbi za sluh ter mednarodni dan ozaveščanja javnosti o sluhu. Za oba dogodka že tečejo priprave in se bosta odvila v prvi polovici leta. O vsem vas bomo sproti obveščali.

Ob robu teh dogodkov pa vlagamo kar nekaj energije v ozaveščanje in promocijo ter predvsem v prepoznavanje teh izzivov. V ta namen nastajajo posebni videospoti v produkciji Spletne TV. Le-ti bodo pripravljene in objavljeni v sklopu teh dogodkov ter boste z njimi tudi seznanjeni.

Veseli pa nas nadaljevanje dobrega sodelovanja z agencijo Pristop, ki je na podlagi naših predlogov in pobud v celoti financirala kampanjo o ozaveščanju javnosti o problemih sluha z jumbo plakati. Jumbo plakati, ki so trenutno nameščeni po Ljubljani, so namenjeni obveščanju javnosti in so predpriprava na te mednarodne dneve o sluhu. Glavni namen plakatov je prikazati težavnost sporazumevanja, s katero se vsak dan srečujejo naglušne in tudi gluhe osebe. To je prikazano prek plezalnih oprimkov;

ti tvorijo najbolj pogosto uporabljene izraze, ki jih slišiš tako mimogrede in brez težav vsakodnevno uporabljajo, pri naglušnih in gluhih osebah pa lahko v stiku s sliščo osebo povzročijo kar nekaj stiske in zadrege.

»ENO KAVO, PROSIM«

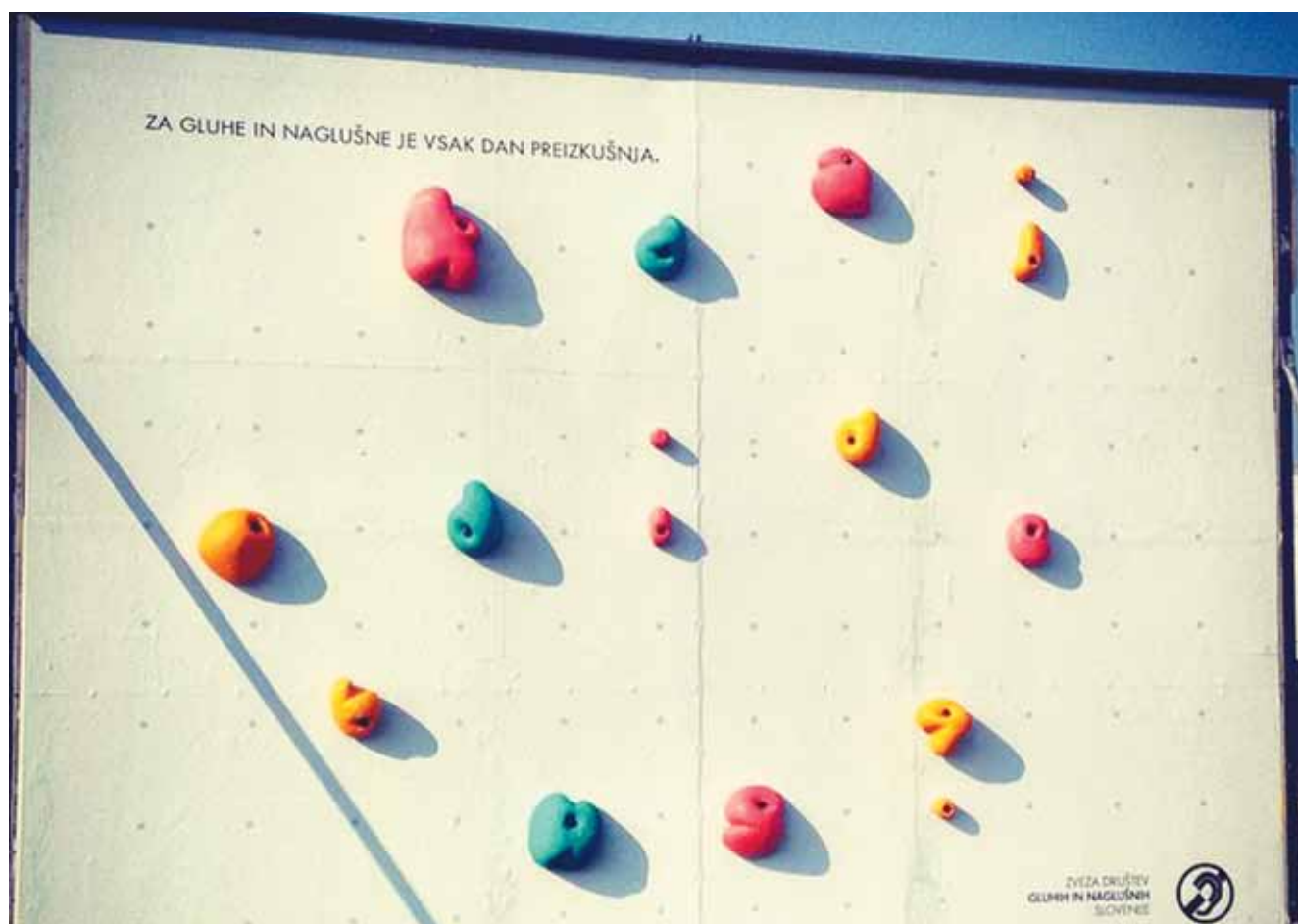
»KDAJ ODIDE BUS?«

To sta napisa, sestavljena iz plezalnih oprimkov, in jih je težje prebrati, tako kot je včasih naglušnemu ali gluhemu težko razumeti sliščega, ko mu le-ta nekaj na hitro pove.

Veseli smo in se zahvaljujemo agenciji Pristop za veliko finančno in vsebinsko podporo (na agenciji Pristop so izpeljali celotno kreativno zamisel) ter verjamemo, da bo to zagotovo pripomoglo k boljši ozaveščenosti ljudi.

Prav tako smo vam dolžni opravičilo za nerodnost, ki se nam je pripetila v prejšnjem glasilu Iz sveta tišine. Pri pisanju uvodnika je prišlo do neprimernosti pri izbiri besednih zvez, prav tako se je pri pregledovanju besedila in lektoriranju pripetila neljuba napaka, ki smo jo žal spregledali. Zaradi tega dogodka se vam kot urednik glasila opravičujem.

Adem Jahjefendić



S sekretarjeve mize

»Stori drugim to, kar želiš, da bi drugi storili tebi.«

Veliko težav bi se rešilo, če bi se ljudje držali tega zlatega pravila.

Poročila za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji in Ministrstvo za kulturo

Vsako leto smo v mesecu januarju in februarju podvrženi pisanju poročil našim največjim financierjem. Metodologija in pravila so čedalje strožja in bolj zahtevna. Vedno več je papirologije in administracije. Največji problem je vsekakor v tem, da so razpisi letni, zato vsako leto trepetamo pred sklepom o financiranju. Tudi naša moč soodločanja je vedno manjša in prepuščeni smo ocenjevalnim lestvicam in metodologiji, ki se je komisije pri financierjih vedno bolj držijo. Čedalje manj je subjektivnega maneverskega prostora. Dejstvo, da je za gluhe in naglušne med vsemi invalidi najslabše poskrbljeno, naše financierje ne prepriča.

Konferenca o dostopnosti spletnih strani

Zveza že vrsto let uspešno prepričuje javne službe, naj prilagodijo svoje spletne strani tudi gluhim in naglušnim, in sicer v prilagojeni pisavi in v znakovnem jeziku. Nekaj državnih inštitucij se je že odzvalo. Med drugim Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, varuhinja človekovih pravic, Državna volilna komisija, Državni zbor Republike Slovenije in Vlada Republike Slovenije. Ministrstvo za javno upravo je v sodelovanju z Zvezo pripravilo e-upravo za gluhe in naglušne. Primere dobre prakse in dela Zveze so prepoznali številni v državi, zato smo bili osebno povabljeni k aktivni udeležbi na konferenci o dostopnosti spletnih strani ob prisotnosti mnogih predstavnikov države. Tone Petrič je sodeloval kot predavatelj na konferenci, Matjaž Juhart pa na okrogli mizi. Med številnimi gosti so bili prisotni tudi predsednik Zveze Mladen Veršič, podpredsednica Zveze Darja Pajk in predsednik društva gluhih in naglušnih iz Nove gorice Vladan Vukajlovič. Medtem ko splet postaja eden ključnih elementov komunikacije in organizacije v življenju vseh ljudi, pa dostop do informacij in storitev prek spletnih strani ni možen za vse uporabnike. Določene ranljive skupine, s poudarkom na invalidnih osebah, se pri uporabi spleta soočajo z mnogimi težavami. To so predvsem gibalno ovirane osebe (tetraplegiki in drugi), senzorno ovirane osebe (slepi in slabovidni, gluhi in naglušni) in kognitivno ovirane osebe (osebe s težavami v duševnem

zdravju, osebe po poškodbi glave in možganov in tako naprej). Upoštevanje njihovih potreb po prilagoditvah pri posredovanju informacij in vizualnem oblikovanju spletnih strani je pomembno, vendar premalo poznano tako med programerji, tekstopisci in oblikovalci spletnih strani kot med naročniki oziroma skrbniki spletnih strani. S podporo Avstrijskega kulturnega foruma Ljubljana je zavod Beletrina povabil k sodelovanju pomembnega mednarodnega gosta, gospoda Shadija Abou-Zahroja iz konzorcija za svetovni splet (W3C centra), v okviru katerega se oblikujejo iniciative za spletno dostopnost (Web Accessibility Initiative). Predstavile so se posamezne točke WCAG-priporočil (Web Content Accessibility Guidelines) in najpogostejše ovire spletnih strani, s katerimi se srečujejo uporabniki. Izpostavili so tudi razvoj in uspešnost uveljavljanja WCAG-priporočil po vsem svetu. Predstavili so nacionalne usmeritve in prizadevanja na tem področju ter evropsko razsežnost reševanja te tematike prek Direktive Evropskega parlamenta in Sveta glede dostopnosti spletnih strani javnega sektorja.

Program konference je obsegal tri sklope. V prvem so predstavili nacionalne usmeritve in prizadevanja na tem področju ter evropsko razsežnost reševanja te tematike prek Direktive Evropskega parlamenta in Sveta glede dostopnosti spletnih strani javnega sektorja. Izpostavili so tudi razvoj in uspešnost uveljavljanja WCAG-priporočil po vsem svetu. V drugem sklopu so predstavili posamezne točke WCAG-priporočil in najpogostejše ovire spletnih strani, s katerimi se srečujejo uporabniki. Predstavili so razlago priporočil, ki so nastala kot rezultat Beletrininega raziskovalnega projekta o dostopnosti spletnih strani skupaj s predstavniki posameznih skupin invalidnosti v letu 2014. Zaključili smo z okroglo mizo na temo aktiviranja spletne dostopnosti v Sloveniji, v okviru katere smo spregovorili o nacionalnih obvezah in prizadevanjih na področju prilagoditve



Udeleženci konference

spletnih strani javne uprave; o stanju in napredku prilagajanja dostopnosti spletnih strani ter primerih dobrih praks; o zakonitostih oblikovanja univerzalno dostopnih spletnih strani ter o uporabi in razumljivosti uradniškega jezika.

Izobraževanje »Kaj je dobro vedeti, če se srečamo z naglušnimi?«

To izobraževanje na Zvezi je bilo namenjeno predvsem permanentnemu izobraževanju vseh, ki delamo in živimo z naglušnimi osebami. Če je gluhotla težka in nevidna invalidnost, je zagotovo tudi naglušnost izredno zahtevna in premalo prepoznana. Dostikrat ljudem stik z naglušno osebo povzroča notranjo stisko in nelagodje. Člani Odbora naglušnih so zaznali potrebo, da posredujejo znanje, pridobljeno iz lastnih izkušenj in s profesionalnim delom. Gre za cikel usposabljanj, ki je priprava za večje dogodke na področju naglušnih ter hrupa, načrtovane v letošnjem letu. Pripravljeni materiali predavanj so bili posredovani v vsa društva in posameznikom ter bodo predstavljeni tudi na spletnih straneh Zveze in ostalih naših medijih. Želja je vsekakor, da se doseže čim širši krog uporabnikov.



Udeleženci izobraževanja

Posvet Zveze o pravicah gluhih in naglušnih v slovenski zakonodaji

Na Zvezi smo organizirali posvet, ki so se ga udeležili predsedniki in sekretarji ter številni posamezniki iz društev. Opisali smo gradiva, ki so bila pripravljena za področje zakonodaje. Predstavili smo nabor socialnih transferjev, do katerih so upravičeni gluhi in naglušni, analizo pravice do telesne okvare, analizo primerjav pravic in olajšav za gluhe in naglušne v primerjavi s slepimi in slabovidnimi, zbir pravic gluhih in naglušnih, prirejenih v slovenski znakovni jezik, s strani Finančne uprave Republike Slovenije, pravice gluhih in naglušnih, prirejene v slovenski znakovni jezik, skozi e-upravo za gluhe in naglušne, ter zbir pravic gluhih in naglušnih v slovenski zakonodaji do leta 2008. Vsi ti temeljni

dokumenti poleg Konvencije OZN ter ostalih zakonskih podlag so bili priprava za temeljni pregled in akt dokumenta Delo na področju zakonodaje Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije 2005–2014. Ta zadnji dokument je strateške narave in opravi z evalvacijo dela, izpostavi trenutno aktualne odprte zadeve ter strateške usmeritve za naprej. Na posvetu je bilo poročano, da je bilo od prvotnih 40 ciljev na področju zakonodaje iz leta 2009 delno ali v celoti realiziranih 35 ciljev. Na tokratnem posvetu smo ponovno izpostavili še nerealizirane potrebe in strateški načrt za realizacijo le-teh. Posvet je izpostavil naslednje strateške usmeritve, in sicer:

1. Denarno nadomestilo za invalidnost zaradi okvare sluha (dodatek za pomoč in postrežbo, Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika),
2. 100-% telesna okvara (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije),
3. rehabilitacija (Ministrstvo za zdravje),
4. slušni aparat – boljši standard (Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije),
5. Zakon o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo (osebna asistenca, skrb za starejše),
6. Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila,
7. brezplačna RTV naročnina za gluhe in naglušne,
8. zaposlovanje gluhih in naglušnih,
9. izobraževanje gluhih in naglušnih (vse oblike in ravni),
10. pozitivni učinki evalvacije državne skrbi za invalide.

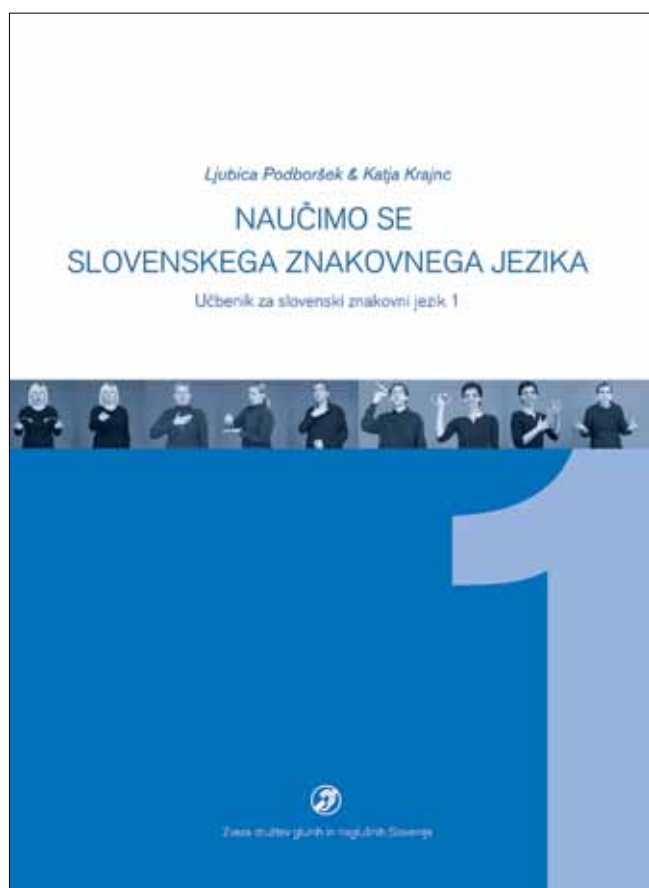
Poleg splošnih zakonskih podlag smo v drugem delu posveta prisluhnili magistru Cvetu Uršiču, ki je poleg splošnega orisa zakonodaje posvetil posebno pozornost telesni okvari in invalidnosti. Pripravili smo tudi prve zametke strateškega plana, ki pa ga bo dokončno potrdil tudi Upravni odbor Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Posvet je bil izredno koristen, saj smo na podlagi potreb uporabnikov načrtali novo obdobje na področju zakonodaje za gluhe in naglušne.



Udeleženci posveta

Nova pridobitev Centra za razvoj slovenskega znakovnega jezika – slikovni slovarji slovenskega znakovnega jezika

Dobro sodelovanje med Zvezo in Zavodom za gluhe in naglušne Ljubljana je z novim letom prineslo prenos vseh avtorskih pravic za slikovne slovarje iz Zavoda na Zvezo. Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika ima sedaj pod svojim okriljem vso razpoložljivo literaturo na področju slovenskega znakovnega jezika in vzpodbuja vse ostale sodelavce in raziskovalce, naj se povežejo pod eno streho in nadaljujejo plodno sodelovanje ter delo na področju razvoja znakovnega jezika. V načrtu je še kar nekaj konkretnih korakov na tem področju in vse zainteresirane vabimo, da se nam pridružijo in svoje znanje ter izkušnje delijo skupaj z nami. Novost, ki v kratkem prihaja, je posebno usposabljanje gluhih izvajalcev tečajev slovenskega znakovnega jezika, ki bodo tako postali še boljši.



Sestanek vodij kulturnih sekcij društev

Na Zvezi je bil sklican sestanek kulture, kjer so pregledali poročilo realizacije za leto 2014 ter si zadali okvirni izvedbeni načrt za leto 2015. Osrednji dogodek bo vsekakor mednarodni dan gluhih, ki bo letos septembra v organizaciji Društva gluhih in naglušnih Koper. Poleg tega pa se planirajo različni festivali, delavnice in seminarji.

Sekretariat Športne zveze gluhih

Sklicana je bila seja sekretariata Športne zveze gluhih, kjer smo sprejeli smernice dela za leto 2015



Anja Drev

glede na finančno konstrukcijo Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite in sklepa Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji za leto 2015. Letos je rekordno veliko mednarodnega športa gluhih, kar predstavlja velik organizacijski pritisk, pa tudi pritisk na finančna sredstva, ki so vsako leto bolj omejena. Zimske olimpijske igre gluhih, svetovna in evropska prvenstva gluhih v košarki, bowlingu, atletiki, tenisu ter mednarodni teniški turnir v Sloveniji so le nekateri od planiranih. O dokončni udeležbi in potrditvi se morajo seveda vse stvari uskladiti. Od pripravljenosti tekmovalcev, trenerjev, vodstva ter samih financ je odvisna dokončna potrditev udeležb na tekmovanjih.



Marino Kegl

Prenovljena spletna stran Zveze na www.zveza-gns.si vsebuje vse aktualne in sveže informacije, tako da si lahko več informacij preberete tudi na tem mediju.

Matjaž Juhart

»Sozvočje teorije in prakse na področju naglušnosti in gluhot«

Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani in Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije v okviru projekta Internacionalizacija Univerze v Ljubljani

Mednarodna konferenca o naglušnosti

»Slišim, a ne razumem«

Torek, 21. 4. 2015

8:30–9:00	Registracija	
9:00–9:30	Pozdravni nagovori	Dr. Janez Krek, dekan Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, Mladen Veršič, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije
9:30–9:50	Predstavniki ministrstev	
9:50–10:10	Naglušnost, tukaj in zdaj!	Darja Pajk, dipl. d. t., Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
10:10–10:40	Možnosti kirurškega zdravljenja naglušnosti in gluhot	Doc. dr. Saba Battelino, dr. med., Klinika za otorinolaringologijo in cervikofacialno kirurgijo UKC Ljubljana, Slovenija
10:40–11:10	Navade poslušanja glasbe in verjetnost poškodb sluha pri slovenskih mladostnikih	Dr. Sonja Jeram, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Slovenija
11:10–11:30	Poškodba in izguba sluha zaradi profesionalnih dejavnosti	Dr. Mirko Čudina, Fakulteta za strojništvo, Univerza v Ljubljani in Slovensko društvo za akustiko, Slovenija
11:30–12:00	Odmor	
12:00–12:30	Pomen rehabilitacije oseb z izgubo sluha	Dr. Damjana Kogovšek, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Slovenija in Nada Hernja, prof. def.
12:30–13:00	Inkluzija in socialno vključevanje	Prof. dr. Iva Strnadova, Univerza New South Wales, Sydney, Avstralija
13:00–13:30	Polžev vsadek v luči inkluzije	Prof. dr. Zora Jacova, Univerza "Ss. Cyril and Methodius", Skopje, Makedonija
13:30–14:00	Edukacijsko-rehabilitacijski vidiki gluhot in naglušnosti	Prof. dr. Sandra Bradarić Jončić, Univerza v Zagrebu, Hrvaška

Kje: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani (predavalnica 212)
Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana

Na konferenci bo zagotovljena pisna podpora v slovenskem jeziku.

Konferenca bo tolmačena v slovenski znakovni jezik.

Prostor bo opremljen s slušno zanko za lažje poslušanje s slušnim aparatom.

Vse dodatne informacije in prijavnico najdete na naši spletni strani: www.zveza-gns.si

Svetovni splet pri gluhih in naglušnih osebah

Svetovni splet je odprl številne možnosti za invalide. Ampak za nekatere je njihova invalidnost izziv pri uporabi spleta. Še vedno niso vse informacije invalidom dostopne ali pa jim razumljive.

Materni jezik gluhih oseb je znakovni jezik. Nekateri zelo dobro usvojijo tudi slovenski jezik in jim branje, pisanje ter pregledovanje spletnih strani ne predstavljajo težav. Še vedno pa je mnogo gluhih oseb, ki jim slovenski jezik predstavlja oviro (saj je to zanje tuji jezik) in razumevanje vsebin bi bilo zanje vprašljivo. Izvor težav pri tem tiči drugje – in sicer v sistemu izobraževanja, ki bi potreboval spremembe. Dolgo časa je bil znakovni jezik prepovedan in pouk v šolah marsikje še vedno ne poteka v znakovnem jeziku, saj le-ta še vedno ni priznan kot učni predmet in ga v šolah ne poučujejo. Vendar pa je znakovni jezik za gluhe osnova, na kateri lahko ob dobrih temeljih znanja maternega jezika, bogatem besednem zakladu in razumevanju pomena kretenj in besed usvojijo tudi znanje tujega jezika.



Starejše gluhe in naglušne osebe imajo že na splošno veliko težav pri uporabi svetovnega spleta. Mlajši so tega bolj veščji in res je velika prednost, da lahko dandanes gluhe in naglušne osebe najdejo vse informacije popolnoma same prek spleta in komunicirajo tako s slišječimi kot tudi z gluhih povsem enakovredno. So pa seveda razlike med posamezniki – razlike, ki so vezane predvsem na izobrazbo, opismenjenost in tudi lastno iniciativo, željo po znanju, po spoznavanju novih stvari, po večji samostojnosti.

Glavne težave za gluhe in naglušne so vsekakor pri pregledovanju videovsebin brez podnapisov, tolmača ali transkripta besedila. Tudi sicer so podnapisi za naglušne osebe zelo dobrodošli, za gluhe pa



Anton Petrič

predstavljajo zgolj delno rešitev, saj le-ti za popolno razumevanje potrebujejo tolmača za znakovni jezik. Podnapisi se včasih prehitro prikazujejo, zato bi bilo smiselno ponuditi možnost prilagoditve hitrosti podnapisov. Pri nemih filmih je za gluhe in naglušne dobrodošla informacija na začetku filma ali v opisu posnetka, da gre za nemi film brez dialogov in da je v ozadju le glasba. To bi bilo dovolj, da bi gluhi razumeli, da ne zamujajo zvočne vsebine in dialogov. Prav tako so zelo moteči oglasi, razni piškotki in podobni vsiljivi elementi. Vse to preprosto zmoti koncentracijo, osebe ne vedo, kaj naj pritisnejo, da si ne bodo naložile virusa, ipd. Skoraj vsem gluhih predstavljajo težave tudi tuji jeziki (angleščina, nemščina, italijanščina ...), saj je že slovenščina zanje tuji jezik, zato je zaželeno, da se tuji jeziki čim manj uporabljajo.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije s svojim projektom informiranja gluhe in naglušne javnosti prek specializirane medijske produkcije Spletne TV (www.gluhi.si) skuša spletne informacije posredovati gluhih in naglušnim v prilagojeni tehniki, ki jim je razumljiva.

Projekt je prvenstveno namenjen ciljni skupini gluhih in naglušnih, ki jim je zaradi doživljenjske senzorne ovire onemogočen enakovreden dostop do informacij javnega značaja in kulturnih dobrin – povedanega ne slišijo, prebrano zelo pomanjkljivo razumejo. Projekt je zagotovil specializirano medijsko produkcijo v manjšinskem jeziku – slovenskem znakovnem jeziku. Izbor ponujenih vsebin bo širok. Zajema tako informacije javnega značaja (zakonodaja in spletne vsebine izvajalcev javnih služb so za gluhe nedosegljive, saj je pisana slovenščina zanje pomanjkljivo ali sploh nerazumljiva), kulturno-umetniške vsebine (na primer priredbe gledaliških predstav v znakovni jezik) in druge relevantne vsebine lastne avtorske produkcije. Videovsebine so dosegljive na spletni strani www.gluhi.si v kretnji, s podnapisi in z zvokom.



Spletna TV s projektom (vsaj delno) zapolnjuje informacijsko vrzel v našem medijskem prostoru, v katerem je gluha publika skoraj povsem zapostavljena. Edina izjema je tolmačenje TV Dnevnika na nacionalni televiziji. Hkrati projekt promovira slovenski znakovni jezik, ki je od leta 2002 uradno priznan kot materni jezik gluhe manjšine v Sloveniji. Tudi skupščina Sveta Evrope je države pozvala k zaščiti znakovnih jezikov kot izraza evropskega kulturno-jezikovnega bogastva.

V sodobni informacijski družbi sta večja vključenost gluhih v medmrežje in boljša informiranost temelj za njihovo socialno integracijo in za doseganje enakih možnosti na kulturnem, informacijskem, političnem in nenazadnje ekonomskem področju.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije sodeluje oziroma je sodelovala v skupnih projektih javne uprave pri informiranju gluhih in naglušnih

prek spletne strani v prilagojeni tehniki, in sicer: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, varuh človekovih pravic, Komisija za preprečevanje korupcije, e-uprava Ministrstva za javno upravo in Finančna uprava Republike Slovenije. Informacije na spletnih straneh omenjenih služb javne uprave so predstavljene v slovenskem znakovnem jeziku s pomočjo virtualnega tolmača.

Anton Petrič



Razpis za brezplačno letovanje socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin v Kranjski Gori – 2015

V mesecu marcu smo na vsa društva poslali razpis za brezplačno letovanje in rehabilitacijo socialno ogroženih gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter njihovih družin. Letovanje z rehabilitacijo bo potekalo v počitniškem domu v Kranjski Gori. Razdeljeno bo v pet petdnevni terminov v času od 11. 5. 2015 do 31. 5. 2015.

Za brezplačno letovanje in rehabilitacijo se lahko prijavite na matičnem društvu. Društva bodo prijave zbirala do 10. aprila 2015 in jih posredovala na Zvezo.

Aleksandra Rijavec Škerl, vodja programa



Počitniški dom v Kranjski Gori

Vseživljenjsko učenje ali izobraževanje »Kaj je dobro vedeti, če se srečujemo z naglušnimi osebami?«, ki ga je organiziral Odbor naglušnih pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Učimo se vse življenje, nikoli ne vemo preveč in nikoli ne vemo vsega. Čeprav smo naglušni dobro podkovani o naglušnosti, smo na nedavnem izobraževanju izvedeli veliko novega. Nekateri več, nekateri manj. Odvisno od naših predhodnih znanj, razumevanj, zanimanja in seveda izkušenj z naglušnostjo in oglušlostjo.

Kljub temu da je naše izobraževanje potekalo v soboto, se nas je nabralo kar nekaj; naglušnih, oglušelih, slišočih. Očitno tistih, ki si želimo sprememb, ki želimo predstaviti ter razumeti naglušnost.

Žal pa smo bili člani odbora tudi neprijetno presenečeni, ker je večina zaposlenih, ključnih pri delu z naglušnimi, menila, da vedo vse in da je preživljanje sobotnega dopoldneva ob izkustvenem učenju v skupini naglušnih strokovnjakov odvečna. Seveda je nekaj odsotnosti vedno povezanih z boleznijo, veliko pa je takšnih, ko človek išče tak ali drugačen izgovor. Vsak ve pri sebi. Vsak se odloča zase in vsak s svojimi ravnanji izraža močna sporočila, ki pa jih naslovniki seveda razumejo tako ali drugače. Kako zelo drži trditev, da smo ljudje zapleteni.

Izobraževanje je bilo izvedeno, da bi tudi v svojih vrstah, torej pred domačim hišnim pragom, predstavili in naleteli na resnično razumevanje naglušnih, saj je situacija v praksi žal pogosto popolnoma drugačna.

Predavatelji so želeli osvetliti področja, ki so bila sicer med naglušnimi predstavljena kot slabše po-

znana ali pa potrebna osvežitve. Vsi se namreč v vsakdanjem življenju srečujemo s situacijami, ki povzročajo nelagodja, in prav naglušnost je žal pogosto stanje, ki ga kljub delu na dotičnem področju še vedno znova spoznavamo. Način življenja naglušnih oseb, njihova pričakovanja ter zahteve so se namreč bistveno spremenili. Predavatelji smo slušateljem torej posredovali znanja iz področij, s katerimi se ukvarjamo tako na profesionalni kot na neprofesionalni ravni, in tudi tista, ki smo jih pridobili iz lastnih izkušenj.

Želeli smo, da bi zaposleni, ki delajo z naglušnimi osebami, spoznali naglušnost tudi iz drugega zornega kota, zato nas je šibka udeležba strokovnega kadra presenetila.

Med izobraževanjem smo obnovili postopke pridobitve slušnega aparata, testno obdobje in vzdrževanje slušnega aparata. Imeli smo priložnost spoznati, kaj dejansko pomeni uporaba slušnega aparata, in novosti na področju slušnih aparatov ter tehničnih pripomočkov in njihove uporabe.

Spoznali smo možnosti podporne komunikacije, podnaslavljanja predavanj, kar smo prvič preizkusili tudi v živo – naš govor je bil uspešno sproti pisan v tekst, ki smo ga lahko brali na platnu. Spoznali smo pripomočke, kot so Baha, Sophono in polžev vsadek. Prestavljena so nam bila teoretična izhodišča samopomočnih skupin in njihova vloga ter delovanje po posameznih društvih. Seveda pa smo ob koncu spregovorili tudi o problematiki na terenu, v društvih, o težavah na lokalnem nivoju. Obenem pa so bile izpostavljene tudi dobre prakse. Le-te nam dajejo energijo za nadaljnje delo in nas medsebojno povezujejo.

In ker smo naglušni pravzaprav zelo gostobesedni in nas večina rada piše, smo prejeli tudi odzive, seveda v pisni obliki. Tako lahko nekaj lepih misli udeležencev podelimo z vami:

»Moji vtisi z našega posveta so nad pričakovanji in mislim, da so bili tudi ostali prisotni prijetno presenečeni nad izvedbo, za pohvalit je vse, tako predavatelje, moderatorje kot poslušalce, tudi tipkarica je za pohvalit, za prvič se je super obnesla in mislim, da je v pretvorbi govora v besedilo (speech



Jelka Močnik je predstavila delovanje skupin za samopomoč



Pisna podpora v slovenskem jeziku

to text) še prihodnost. Moram reči, da sem se tudi sam kar precej novega naučil tako po tehnični kot tudi strokovni in človeški plati.«

»Prvič sem bila na seminarju Zveze in sem bila zelo zadovoljna. Čisto vsak prispevek posebej je bil nekaj posebnega, zanimiv in poučen. Občutki glede seminarja oziroma izobraževanja so zelo dobri in niti za trenutek mi ni bilo dolgčas, saj so bile vse vsebine zanimive. Sicer je res, da sem marsikatero informacijo že poznala, ampak so bile dobrodošle, saj sem marsikje dobila potrditev. Poleg tega sem izvedela tudi marsikaj novega, kar mi bo v prihodnje sigurno koristilo. Mislim, da so taka izobraževanja izrednega pomena, saj širijo zavest, opogumljajo, združujejo in so vsekakor konstruktivna. Porodile so se mi mnoge ideje, kaj in kako bi lahko pripomogla k razvoju in prepoznavnosti društva v domačem kraju. Hvala vsem za izredno zanimivo dopoldne in novo izkušnjo. Veselim se prihodnosti, še posebno, ko vidim zagnane ljudi, take, kot ste bili včeraj na seminarju.«

»Današnje predavanje je bilo zanimivo. Izvedel sem, da je normalno, da nekaj časa po nakupu novega slušnega aparata slišiš slabše, kot si prej, s prejšnjim aparatom. Isto verjetno velja za nove programe pri polževem vsadku. Vsaj jaz to tako doživljam in sem potem nezadovoljen. Zakaj pa ni bilo diskusije?«

»Strinjam se z vsemi pozitivnimi izkušnjami, ki so bile zapisane! Drži, poučno in prijetno je bilo. Torej znamo in zmoremo! Gremo dalje, a ne?«

Ja, gremo dalje. Skačemo čez ovire, se jim izogibamo in iščemo najboljše možnosti za delo v prihodnje. In v prihodnje bomo imeli diskusije, pripravljene tako, da jim bomo lahko sledili vsi. Kajti nekaj najtežjega je, če ne zmoremo slediti temam, ki so nam zanimive. Vsi naglušni to še predobro vemo. Žal.

Naj se ob koncu zahvalimo vsem udeležencem, ki ste nam izrekli podporo in pokazali, da smo na pravi poti in da skupaj zmoremo več.

Boris Horvat in Darja Pajk



Udeležanci usposabljanja

Dobitnik Bloudkove plakete za leto 2014 je tudi gluhi športnik Samo Petrač

V Cankarjevem domu v Ljubljani so podelili že 50. Bloudkova priznanja, najvišja državna priznanja Republike Slovenije na področju športa.

Športna zveza gluhih Slovenije je prek Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite predlagala Sama Petrača za prestižno športno priznanje Republike Slovenije. Ob zaključku športne kariere je to največje možno priznanje za gluhega športnika invalida.

Samo Petrač je prejel plaketo za pomemben prispevek k razvoju in popularizaciji določene športne panoge oziroma športa v Sloveniji.



Samo Petrač, foto: Bor Slana

Zaznavanje gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb ter obveščanje o požaru

Gluhe osebe

Na svetu živi okoli 75 milijonov gluhih, v Sloveniji 1500, od tega je okoli tisočim slovenski znakovni jezik prvi jezik.

Po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je gluhotna ena najtežjih invalidnosti. Gluho osebo opredeljuje izguba sluha na frekvencah 500, 1000 in 2000 Hz povprečno na ravni 91 dB ali več. Zaradi okvare sluha imajo gluhe in težko naglušne osebe velike težave pri sporazumevanju in vključevanju v okolje, v katerem živijo, se izobražujejo, ustvarjajo, delajo ali preživljajo prosti čas, kar lahko vodi v različne oblike socialne izključenosti.

Senzorni invalidi oziroma invalidi sluha imajo »izgubo ali omejitev možnosti za enakopravno in samostojno sodelovanje na mnogih področjih družbenega življenja: pri informiranju, komunikaciji, izobraževanju, političnem udejstvovanju /.../ zaradi pomanjkljivosti oziroma neprilagojenosti v okolici.« (Konvencija Organizacije Združenih narodov o pravicah invalidov)

Čeprav gluhi v svetu veljajo za skupino teže prizadetih invalidov, se v Sloveniji še vedno uporabljajo določila zveznega Samoupravnega sporazuma o seznamu telesnih okvar iz leta 1983, ki gluhe uvršča v 70-odstotno telesno okvaro, zaradi česar jim ni priznan status invalida, nimajo pravice do tehničnih pripomočkov, do invalidnine ... Gluhotna je nevidna invalidnost, ki ni samo telesna (anatomska in fizična) nepovratna poškodba, ampak vključuje tudi pomanjkanje slušnega doživljanja, kar ima številne posledice: somatske, psihične in socialne zaradi omejene zmožnosti glasovno-jezikovne komunikacije. Za gluhe osebe se štejejo tudi tisti, ki pri sporazumevanju uporabljajo znakovni jezik.

Naglušne osebe

Po splošni klasifikaciji je naglušna oseba posameznik z izgubo sluha od 31 do 95 % po Fowlerju, ki se pri sporazumevanju naslanja na ostanke sluha s slušnim aparatom ali brez njega, z ogledovanjem z ust in z drugimi akustičnimi ter psihosocialnimi prilagoditvami. Njegovo glavno sredstvo sporazumevanja je govor. Kot naglušne so opredeljene tudi kasneje oglušele osebe z izgubo sluha več kot 95 % po Fowlerju, če je ohranjena funkcija govora

in poslušanja. V Sloveniji se uporablja naslednja klasifikacija oseb z izgubo sluha:

- Od 10 do 15 dB: normalno slišanje, nobene ovire v komunikaciji.
- Od 16 do 25 dB: rahla, neznatna izguba sluha. V tihih okoljih oseba nima težav z razumevanjem, v hrupnih okoljih oziroma prostorih ima težave pri razumevanju šibke jakosti govora.
- Od 26 do 40 dB: lažja izguba sluha. V tihih pogovornih situacijah, kjer je snov poznana in besednjak omejen, oseba nima težav pri komuniciranju. Slaboten, tih govor ali govor na razdalji težko sliši, čeprav je hrup minimalen. Debate v razredu, skupini predstavljajo komunikacijski izziv.
- Od 41 do 55 dB: zmerna izguba sluha. Oseba sliši govor le od blizu. Skupinske aktivnosti, kot so na primer govorne situacije v razredu, predstavljajo komunikacijski izziv.
- Od 56 do 70 dB: zmerno težka izguba sluha. Oseba lahko sliši le glasen, čist govorni signal. Več težav ima pri skupinskih situacijah. Velikokrat je razumevanje govora opazno moteno. Tudi govor naglušnega je rahlo moten.
- Od 71 do 90 dB: težka izguba sluha. Oseba ne more slišati govora, razen če je ta zelo glasen, a tudi takrat ne more prepoznati vseh besed. Zvoki okolja so prisotni, vendar jih oseba ne more identificirati. Posameznikov govor ni povsem razumljiv.
- Od 91 in več dB: globoka, zelo težka izguba sluha. Oseba lahko sliši posamezne glasne zvoke, medtem ko govora ne more zaznavati. Vzpostavi se osnovno sporazumevanje. Posameznikov govor, če je sploh razvit, ni razumljiv.

Gluhoslepe osebe

Gluhoslepota sodi med najtežje invalidnosti. Zaradi kombinacije vidnih in slušnih okvar ali popolne



izgube obeh čutov ima gluhoslepa oseba zelo ovirano komunikacijo, dostop do informacij in mobilnost.

V Evropski uniji živi okoli 150 tisoč gluhoslepih, ki potrebujejo specifično podporo usposobljenih individualnih asistentov: komunikatorjev-vodičev in tolmačev za taktilni znakovni jezik. V Sloveniji jih je 63 (toliko jih imamo evidentiranih). Gluhoslepe osebe pri gibanju uporabljajo belo palico.

Za komuniciranje z gluhoslepo osebo obstaja več metod:

- taktilni oziroma otipni jezik (lega roke = pomen),
- pisanje velikih črk na dlan za enostavno sporočanje,
- uporaba črkovne table za zapisovanje reliefnih črk ali Braillove pisave,
- uporaba velikega tiska in osvetljenih znakov za gluhoslepe z ostankom vida,
- avdioposnetki za gluhoslepe z ostankom sluha.

Kako obvestiti gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe v primeru požara?

a) Zvočni alarmi

Zvočni alarm v primeru požara lahko zaznavajo naglušne osebe, vendar če oddaja mešane, nizke tone.

b) Svetlobni alarmi

Gluhe osebe lahko zaznajo alarm v vizualni obliki, in sicer stroboskopsko svetlobo nizke frekvence (višja frekvenca lahko pri nekaterih sproži epileptični napad) ali svetlobo v obliki oranžne ali rdeče rotacijske luči.

c) Vibracijski alarmi

Gluhoslepe osebe lahko zaznajo opozorila v obliki vibracij, če imajo ustrezno napravo.

Evakuacija gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe v primeru požara?

Pri teh osebah je reakcijski čas precej daljši kot pri sliščih, ker potrebujejo nekaj časa, da zberejo informacije o dogajanju okoli sebe. V primeru požara v javnem objektu (nakupovalni centri, zdravstveni domovi, upravne stavbe ...) bodo sledili množici ljudi, ki se umika s kraja požara. Zgodi pa se lahko, da bo imela oseba, odgovorna za evakuacijo, težave z njimi zaradi nerazumevanja ustnih navodil.

Problemi v primeru požara, ko objekt ni opremljen z napravami za odkrivanje požarov in alarmiranje?

Pri teh osebah predstavlja problem prenos informacij v izrednih primerih, ker niso sposobne sprejemati zvočnih opozoril oziroma navodil. V večstanovanjskih objektih se ne morejo vedno zanesti na sosede, zaznavajo pa odstopanja od običajnih reakcij ljudi v času požara: oziranje naokoli, živčnost, hitra hoja, tek ...

Kaj storiti v primeru požara, ko objekt ni opremljen z napravami za odkrivanje požarov in alarmiranje, tam pa so te osebe?

Večstanovanjski objekti: pri evakuaciji moramo preveriti, če so vsi stanovalci zapustili stanovanja. Obstaja namreč možnost, da je med njimi kak stanovalec z okvaro sluha in ni zaznal alarma ali požarne nevarnosti.

Javni objekti: opremljeni morajo biti z na daleč opaznimi znaki za zasilni izhod, da ljudje lažje sledijo smeri evakuacije. Če naletijo na osebo z okvaro sluha, ki ne razume navodil, naj jo z mirnim in nežnim pristopom pospremijo na varno.

Priporočila objektom za zaščito v primeru požarne nevarnosti

Večstanovanjski objekti: stanovanja, kjer bivajo osebe, naj opremijo s svetlobnim zvoncem, povezanim z napravo za zgodnje odkrivanje požara (predlog za Zakon o graditvi objektov).

Javni objekti: treba bi bilo razmisliti o možnosti avtomatskega obveščanja prek SMS-sporočil (za velike javne objekte, kot so nakupovalni centri). Opremljenost z na daleč vidnimi znaki za evakuacijo, svetlobna opozorila. V hotelih možnost alarmiranja prek TV-kanala.

Anton Petrič



Olja nikoli ne gasimo z vodo

Občina Vojnik sofinancirala nakup in montažo slušne zanke v cerkvi v Vojniku in Novi Cerkvi

V občini Vojnik smo se v okviru projekta »Občina po meri invalida« uspeli dogovoriti za nakup in montažo slušne zanke. Nakup in montažo slušne zanke sta financirali Občina Vojnik in cerkev (50 % občina, 50 % cerkev). Slušna zanka je nameščena v dveh cerkvah, ki se nahajata na območju občine Vojnik, in sicer v Vojniku in Novi Cerkvi.

Slušna zanka je namenjena uporabnikom slušnih aparatov (naglušnim osebam) in jim omogoča udobno in nemoteno poslušanje izgovorjenega v mikrofona. Uporabniki slušnih aparatov so z napisom in mednarodnim znakom opozorjeni, da se v prostoru nahaja slušna zanka. Na osnovi tega opozorila uporabniki slušnega aparata le-tega preklopijo na funkcijo T, kar jim omogoča nemoteno spremljanje različnih dogodkov in prireditev.



Zahvala vojniškemu županu

Društvo gluhih in naglušnih Celje se Občini Vojnik zahvaljuje za posluh, ki ga je izkazala osebam z okvaro sluha!

Sibila Čater

Kje so pravice naglušnih oseb?

Končno je prišel težko pričakovani Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila.

A kaj ko nekateri tehnični pripomočki pripadajo samo gluhim in gluhoslepim – naglušnim osebam pa ne! Naglušne osebe imamo občutek zapostavljenosti. Počutimo se, da so nas dali na stranski tir ... Kot da nismo na svetu.

Žalostno, toda resnično. Naj vam napišem nekaj o tem.

Zakaj bi morali mi, naglušni, ki imamo več kot 95% izgubo sluha po Fowlerju, obvladati znakovni jezik, če lahko govorimo? Jaz nisem govorila do svojega 4. leta, a so me učili govoriti. Naglušne osebe tudi beremo sogovorniku iz ustnic in si pišemo sporočila po elektronski pošti in mobilnem telefonu, ker drugače ne razumemo ljudi, s katerimi se pogovarjamo.

Jaz osebno imam 100%- izgubo sluha po Fowlerju. Na levem ušesu je moj sluh samo 5-%, na desnem pa ne slišim popolnoma nič in nosim najmočnejši slušni aparat od svojega 3. leta starosti, to je 57 let.

Ne razumem, zakaj naglušnim osebam ne pripadajo tehnični pripomočki, kot sta prenosni raču-



nalnik in mobilni telefon. Menim, da bi morali tudi močno naglušnim osebam omogočiti prejem tehničnega pripomočka, saj jim olajša vsakodnevno komuniciranje in sporazumevanje.

Popolnoma se strinjam s prispevkom, ki ga je v oktobrski številki pod naslovom »Lista tehničnih pripomočkov« objavila gospa Jelka Močnik.

Je pač tako, da se gluhi in gluhoslepi pogovarjajo z rokami prek videotelefonije in računalnika, mi, naglušni, pa z dopisovanjem prek računalnika ali mobilnega telefona, saj se žal drugače ne moremo. Zaradi visoke izgube sluha namreč ne razumemo sogovornika. Sporazumevanje prek telefona in računalnika torej tudi nam, naglušnim, predstavlja okno v svet komuniciranja.

Jožica Lešek

Izlet članov Društva gluhih in naglušnih Celje na avstrijsko Koroško

Člani Društva gluhih in naglušnih Celje so v predbožičnem času obiskali avstrijsko Koroško. Izleta se je udeležilo rekordno število članov, ki so si ogledali tri znamenita koroška mesta: Celovec, Beljak in Vrba.

Koroška je avstrijska zvezna dežela na jugu Avstrije. Geografsko jo pretežno tvori kotlina med Alpami. Njeno glavno mesto je in tam smo si ogledali mestno hišo, zmajev vodnjak, hišo pri zlati gosi in prvo avstrijsko pečcono. Prepustili smo se tudi predprazničnemu utripu božičnega sejma. Celovec je zgodovinsko, kulturno in politično središče Slovencev na Koroškem in je bilo vseslovensko kulturno središče sredi 19. stoletja. Še danes imajo vse slovenske osrednje organizacije koroških Slovencev svoj sedež v Celovcu. Ob avstrijskih izobraževalnih ustanovah sta v mestu tudi slovenska otroška vrtca, slovenski/dvojezični osnovni šoli ter slovenska gimnazija in dvojezična zvezna trgovska akademija.

Nato nas je pot vodila v Beljak, ki je drugo največje mesto avstrijske Koroške. Prijetno mestece s svojo okolico vabi predvsem zaradi številnih smučišč, jezer in gradov. V praznično okrašenem mestu so številne stojnice ponujale izključno domače proizvode. Eden izmed njih je beljaško kuhano vino, ki je pripravljeno in točeno po starem skrivnem receptu.

Nazadnje smo si ogledali mesto Vrba. Jedro Vrbe je že od leta 1590 grad Velden, ki je s svojo bogato zgodovino privabljal vplivne investitorje. Ti so danes prvotno stavbo občutno razširili, obnovili in spremenili v hotel s petimi zvezdicami. Mesto Vrba je najbolj znano turistično središče ob Vrbskem jezeru, ki je največje koroško jezero, veliko 19,39 km².

Na avstrijskem Koroškem smo preživeli lep dan!

Sibila Čater



Donacija Zavarovalnice Triglav

Zavarovalnica Triglav že dolga leta sodeluje v lokalnem družbenem okolju in v obliki razpisov podeljuje donacije, s katerimi podpira in omogoča boljše delovanje nevladnih organizacij na vseh področjih njihovega delovanja. Z iskrenim veseljem in ponosom lahko zapišemo, da smo 12. 12. 2014 tudi mi postali del te plemenite in vsega spoštovanja vredne zgodbe.

Da je zgodba še toliko bolj slovesna, je treba omeniti to, da smo donacijo prejeli na dan, ki ga praznujemo kot rojstni dan društva. Na ta dan so pred 59 leti v Kranju ustanovili naše društvo, zato donacijo sprejemamo tudi kot neke vrste rojstnodnevno darilo za spoštljiva leta našega delovanja. Še posebno nas veseli, da nas je v društvenih prostorih obiskala direktorica gospa Janka Planinc, ki je v svojem nagovoru poudarila humanitarno noto in namen donacij – te vedno podeljujejo skrbno in preudarno, resnično tistim organizacijam, ki so s svojim dozdajšnjim delom pokazale in dokazale, da so vredne zaupanja tako ugledne ustanove, kot je Zavarovalnica Triglav.

Ob prejemu donacije smo bili seveda nadvse veseli, ponosni in hvaležni, predvsem za donatorjev posluš in prepoznavanje potreb okolja, v katerem deluje, in njegovo družbeno odgovorno ter poslovno odločitev, da del dobička vrača nazaj v lokalno okolje. To je v teh kriznih časih zelo pomembno, še zlasti za invalidske vrste in za našo populacijo, ki se zaradi komunikacijskih ovir teže borimo za svojo prepoznavnost.

Svetovna zdravstvena organizacija gluhoto prepoznava kot drugo najtežjo invalidnost, predvsem zaradi vseh psihičnih učinkov, ki jih povzročajo komunikacijske ovire, in posledične odrinjenosti od družbenega dogajanja. Neizpodbitno dejstvo je, da je gluhotna nevidna invalidnost, kar posledično pomeni predvsem manjšo prepoznavnost v javnosti. Tudi zaradi tega je žal deležna najmanj razumevanja in je še vedno invalidska kategorija z najmanj priznanimi pravicami.

Prav zaradi tega bodo donirana sredstva namensko uporabljena za prepoznavnost naše invalidnosti in delovanja ter za spodbujanje razvoja kulture gluhih, katere delček smo prikazali tudi ob prejemu donacije z recitalom pesmi Ne slišim v čustveni izvedbi naše Mirsade.

Zaradi vseh naštetih dejstev ima donacija Zavarovalnice Triglav še toliko večji, vsestranski in dolgoročen pomen na regijskem območju našega delovanja, saj smo prepričani, da takšna človekoljubna dejanja in medijska pozornost resnično pomenijo velik korak k boljši in lepši prihodnosti vseh oseb z okvaro sluha. Iskreno, iz srca velik HVALA vsem, ki ste pripomogli k realizaciji donacije, ta bo z zlatimi črkami zapisana v zgodovino našega društva!

Vsekakor se bomo potrudili po najboljših močeh, predvsem v želji in upanju, da dokažemo pomembnost našega delovanja in upravičenost zaupanja Zavarovalnice Triglav. Upamo tudi, da tokratna donacija ne bo le enkratni dogodek, ampak začetek dolgoročnega in vzajemnega sodelovanja.

Boris Horvat Tihi



Dostopnost spletnih strani

Nedavno je v Cankarjevem domu v Ljubljani potekala konferenca o dostopnosti spletnih storitev.

Splet je tako tiho vstopil v naše življenje in nas osvojil, da si kar težko prestavljamo svoje delovanje brez možnosti stalnega vpogleda v tisto, kar nas trenutno zanima. Pa vendar je hkrati pogosto nedostopen zaradi nerazumevanja vsebine, ki je na voljo, ali pa se enostavno ne najdemo po vsebinah, ki jih iščemo. Bistvena je namreč razlika v človekovem dojemanju informacij in sami vemo, kako zelo pomembno je, da so informacije, ki so nam na voljo, lahko dostopne, razumljive in predvsem da do njih hitro pridemo.



Verjetno imamo vsi izkušnjo z dolgotrajnim brskanjem po kateri od strani in neuspešnim iskanjem, pogosto le zato, ker so informacije podane na nam nerazumljiv način. No, da ne omenim tistih vsiljivih reklam, ki se nam včasih pojavijo in se znajdemo v dilemi, kako jih odstraniti.

Zato izdelovanje spletnih strani in zapisovanje informacij ni tako enostavno in preprosto, kakor si večina predstavlja. Določene strani pa je nujno oblikovati tako, da imamo vsi čim jasnejši vpogled v informacije. Na nedavni konferenci smo imeli priložnost spoznati, kje so pasti, ki izdelovalcem delajo preglavice. In le kdo je pomislil, da obstajajo točno določena pravila izdelave, da obstajajo standardi, ki bi jih izdelovalci morali upoštevati?

Med konferenco, ki je podala tudi malenkosten uvid v normative, ki se jih je pri izdelavi spletnih strani treba držati, so bile izpostavljene in prikazane dobre, pa tudi slabe prakse, s katerimi se sreču-



jemo. Določene skupine ljudi so žal vedno nekako prikrajšane za polno uporabo storitev, ki so na voljo preostali, lahko rečem, popolnoma zdravi populaciji. Težave imajo tako gibalno ovirane osebe (tetraplegiki, distrofiki ...), senzorno ovirane osebe (slepi in slabovidni, gluhi in naglušni) ter osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe po poškodbi glave in možganov. Pa vendar, kljub težavam v dostopnosti in pogostemu nerazumevanju vsebin je splet še vedno pozitiven medij, ki nudi veliko tudi osebam, ki ga težje uporabijo. Zato je dobrodošlo in pozdravno, da se kaže interes strokovnjakov s področja računalništva tako v razvoju in razmišljanju, kako pristopiti do res čim širše množice uporabnikov in nuditi zadovoljstvo prav vsem.

Seveda se je treba zavedati, da starejša populacija, ki nekako ni imela na voljo od zgodnjega otroštva vse današnje tehnologije, pogosteje izrazi težave z uporabo in razumevanjem določenih vsebin in funkcij. Predvsem se pojavijo težave zaradi vedno novih posodobitev, ki so na voljo, včasih pa tudi zaradi zahtevnosti novih programov, ki niso vedno kompatibilni z opremo uporabnika. Sami lahko opazimo, kako je našim dveletnikom pravzaprav že skorajda čisto razumljiv pametni telefon, generacija, rojena v 70-ih letih, pa že potrebuje čas za razmislek, kako uporabiti čudo tehnike.





Udeleženci konference

Pozdravno je bilo, da so na konferenci sodelovali tudi predstavniki invalidskih organizacij, ki so podali svoj uvid v dostopnost spletnih strani in predlagali tudi nekatere izboljšave. Obenem pa me je presenetila odkrita izjava enega od računalniških strokovnjakov, da je neizmerno težko izdelati stran, s katero bo zadovoljnih 50 % uporabnikov in se bodo po njej tudi znašli.

Je pa hkrati to tudi izziv, da pogledamo tiste spletne strani, pri katerih sodelujemo mi sami. Da se vprašamo, ali je stran, pri kateri smo morda soustvarjalci, res dobra. Je dostopna za vse? Je barvno usklajena? Ima preveč informacij? So črke jasne in razvidne? So dovolj velike? Je slik preveč? Se prehitro premikajo? Lahko hitro najdemo smiselno besedo za povezavo na njej? Postavimo si lahko kup vprašanj, morda je najbolje, če kar odpremo našo priljubljeno spletno stran in preverimo ... bi se na njej znašel vsakdo?

In pa še v razmislek. Pogosto se poudarja, da naj bi bile spletne strani opremljene s tolmačem, to pa se podkrepi z izjavo, da gluhe osebe ne razumejo pisane vsebine. Poraja se mi vprašanje, ali je katera od strani, ki so namenjene posebej gluhim, opremljena s tolmačem. Jo je treba opremiti tako? Ali je dovolj razumljiva?

Vsekakor je to tema, ki bi si zaslužila širšo razpravo in razmišljanje.

Sicer pa si lahko več o dostopnosti spletnih strani in priporočilih, ki so nastala kot plod sodelovanja med strokovnjaki in invalidi, preberete v brošurici, ki jo je izdal zavod Beletrina. Na njihovi spletni strani pa si lahko brošuro tudi natisnete.

Darja Pajk



PONUDBA BATERIJ



1 paket = 6 baterij = 4 EUR

2 paketa = 12 baterij = 8 EUR

3 paketi = 18 baterij = 12 EUR

4 paketi = 24 baterij = 16 EUR ...

KONTAKT in INFORMACIJE

Telefon: **031 533 925** (tudi SMS)

e-pošta: sluh.baterije@gmail.com

DOSTAVA in PLAČILO

PLAČILO

Plačate le ceno naročenih paketov baterij. Način plačila sporočim po SMS-u ali po e-pošti.

DOSTAVA

Pošljem po pošti v oblaginjeni kuverti na moje stroške.

Možen tudi **OSEBNI PREVZEM** v Ljubljani (območje LPP) in v Litiji. Za osebni prevzem pokličite na zgornjo številko ali pišite po elektronski pošti.

Donacija Si.mobila

Zelo smo veseli, da kdaj lahko pišemo tudi o takšnih stvareh!

Že pred časom smo dobili obvestilo iz Zveze, naj od podjetja Si.mobil pričakujemo klic zaradi izpogajane donacije, ki jo je pridobila Zveza. Najprej smo bili malo skeptični, saj tega klica kar ni in ni bilo ... Potem pa glej, pokliče zastopnik za Si.mobil iz Velenja, gospod Vojko Založnik. Ja, in res je prišel dan, ko nam je podjetje Si.mobil predalo donacijski tablični računalnik in dveletno brezplačno naročnino na mobilni internet.

Veseli nas, da se dogaja tudi takšne vrste pomoč in da slišiš populacija prisluhne potrebi gluhih po skupnem reševanju komunikacijskih ovir. Hvala še enkrat!

Metka Rednak Glažar



Prevzem donacije

Zaključek 2014

Bližamo se zadnjemu dnevu v tem letu. Veliko se je dogajalo v našem društvu. Sedaj pa je vse to treba zaključiti v eno samo celoto pozitivnih stvari, vse, kar se nam je zgodilo slabega, pa pozabiti.

Tako smo se odločili mi in se odpeljali proti gostišču, kjer smo imeli okusno večerjo. Nekaj članov je že bilo tam, prišli so s svojim prevozom, mi iz Velenja pa z avtobusom. Ko smo bili vsi za mizo, mi je pogled obšel po glavah kar 54 članic in članov. Čudovito, sem pomislila, veliko nas je in vedno več nas bo na takšnih zabavah, saj se imamo skupaj lepo.



Zabavali smo se pozno v noč



Veseli smo bili skromne pozornosti

Po večerji se je začel ples. Skoraj nihče ni obsedel pri mizi, vzdušje je bilo res takoj na višku. Vmes pa so naš predsednik Franc, predsednica za šport Žana ter predsednica za kulturo podelili vsem zaslužnim športnikom in akterjem društva nagrade. Ples in veselje smo nadaljevali do nočno-jutranjih ur. Joooj, Metka, počakaj malo, ne gremo še domov, lepo nam je! Samo malooooo še!

Žal pa je bil avtobus že na parkirišču in morali smo se odpraviti. Vedno je tako v življenju, ko je najlepše, se konča. Poslovali smo se, polni veselja in prijetne utrujenosti, in pripravljeni, da gremo novim zmagam naproti.

Vsem članicam in članom želim srečno 2015!

Milica Krašovec

Atrakcija ... Gluhi zombiji

Ja, res, česa vsega si ne izmislimo. Tokrat smo se lokalni skupnosti predstavili povsem drugače. Se sprašujete, kako?

Predlagala sem, da se našemimo in se prijavimo na Pust mozirski, prireditev, ki slovi tudi po mednarodni udeležbi. Člani so se predlogu najprej nasmihali, ampak trmasta in otročja, kot sem, sem vztrajala in iskala ideje, kaj bi lahko predstavljali.

Irena Forštner pa je dala zelo dober predlog: »Kaj pa če bi bili zombiji, kot smo bili za snemanje filma?«

Predlog je prerasel v izvedbo in naše društvo sem prijavila za sodelovanje na prireditvi Pust mozirski. Dobili smo se na pustni torek ob 12. uri v prostorih društva. Nastja Vodenik, ki je poskrbela za našo masko, nas je že pričakovala. Ja, prišlo nas je ravno dovolj za eno majhno skupino. Bili smo mladi in mladi po srcu (a ne, Nada!). Potek maske je bil doooolg, cele 4 ure, kot po tekočem traku. Nastja je hitele na vso moč, da nas je pravočasno pripravila za odhod v Mozirje.



Gluhi zombiji

Ker z masko ne smemo voziti, nas je do prizorišča v Mozirju pripeljal kombi. Na samem karnevalu smo kot maska zelo izstopali: ne le da smo bili zombiji, bili smo celo gluhi zombiji. Napovedovalec na karnevalu je zelo dobro napovedal naš prihod in poželi smo bučen aplavz in veliko odobravanja. Potem je sledila pogostitev in pustno rajanje, za kar je poskrbel gostitelj.

Vesela sem, da smo se karnevala udeležili, in člani že kujejo načrte za drugo leto ...

Metka Rednak Glažar

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Privoščite si oddih!

V HRIBIH
Apartmaji Kranjska Gora

V TOPLICAH
Apartmaji Moravske toplice

NA MORJU
Apartmaji Piran
Avtokamp Fiesa
Hotel Fiesa

Več informacij dobite v društvih in na www.zveza-gns.si

Moja pot do zaposlitve

Ko sem leta 2009 pridobila naziv univerzitetne diplomirane mikrobiologinje, si nisem predstavljala, da bo pot iskanja službe tako dolga. V tem času sem pridobila veliko izkušenj na raznih delovnih mestih in v procesu zaposlitvene rehabilitacije prek RACIA.

V letu 2014, v jesenskem času, sem bila ponovno postavljena pred dejstvo, da se bo treba vrniti v krog iskalcev zaposlitve. Kot prvi korak sem vzpostavila stik z RACIOM, saj se zavedam, da z oza-

veščanjem ljudi okoli sebe opozorim nase kot na iskalko zaposlitve. S pomočjo RACIA sem se vključila v delovno usposabljanje v okviru zaposlitvene rehabilitacije pri delodajalcu Zavod Anja deafski.

Narava dela mi je omogočila, da sem lahko združila vse pridobljene delovne izkušnje in znanja. Po končani zaposlitveni rehabilitaciji sem z omenjenim delodajalcem sklenila pogodbo o zaposlitvi in se tako zaposlila v domačem delovnem okolju. Verjamem, da se mi bo v tem času odprla še širša pot.

Simona Drev

Zavod Anja deafski se predstavi

Zavod Anja deafski je zavod za šport, izobraževanje, vključevanje in oporo osebam z okvaro sluha in drugim ranljivim skupinam na ekokmetiji. Ustanovljen je bil junija 2013. Namen njegovega delovanja je pospeševanje vključevanja oseb z okvaro sluha in drugih ranljivih skupin, promocija športa gluhih in osveščanje širše javnosti o težavah oseb z okvaro sluha, katerih invalidnost je po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije ena najtežjih.

Zavod Anja deafski zaposluje osebe iz ranljivih skupin na ekološki kmetiji. Njegovo delovanje je v fazi razvoja. Trenutno so usmerjeni predvsem v prirajo ekološkega goveda in piščancev ter izdelavo brezglutenskih testenin in piškotov.

V okviru javnih del sta v zavodu zaposleni dve osebi. Z razvojem novih produktov bodo postopoma pridobivali možnosti za zaposlitev večjega števila

oseb iz ranljivih družbenih skupin. Razvoj bo potekal tudi v smeri socialnega podjetništva.

V zavodu zaradi družinskih izkušenj z osebami z okvaro sluha dajejo prednost zaposlovanju prav te populacije. Tako se je v tam zaposlila starejša hči Simona Drev. Področja njenega delovanja so osveščanje javnosti o gluhoti, promocija športa gluhih ter razvoj različnih aktivnosti za delovno in socialno vključevanje gluhih in naglušnih ter drugih ranljivih oseb.

Vizija razvoja Zavoda Anja deafski:

- **invalidom prijazna ekokmetija,**
- **tabori za otroke z okvaro sluha in njihove starše,**
- **izobraževalni tabori za otroke z okvaro sluha in sliščečo mladino (učenje znakovnega jezika ...),**
- **humanitarna dejavnost,**
- **delavnice v sodelovanju s partnerji: Varstveno delovnim centrom Ježek, šolami, vrtci, domovi za ostarele in drugimi.**

Sonja Drev



Škofjeloški pasijon – nepozabna zgodba tudi za gluhe in naglušne

V letošnjem postno-velikonočnem času bo v Škofji Loki po šestih letih ponovno uprizorjen Škofjeloški pasijon, ki je razglašen za živo mojstrovino državnega pomena in kot tak vpisan v register žive kulturne dediščine. Ustvarja ga čez 1000 prostovoljcev, med njimi tudi okoli 80 konjenikov, ki jih žene požrtvovalnost, da na trgih Škofje Loke uprizorijo biblijsko zgodbo avtorja patra Romaulda Marušiča, zapisano davnega leta 1721. Organizatorji bomo tokrat posebej poskrbeli tudi za gluhe in naglušne. Da bi jim ponudili čim boljše izkušnjo doživetja, bo prizorišče ob Kašči, tako imenovano prizorišče D, v dveh terminih uprizoritve – 28. 3. ob 20. uri in 12. 4. ob 16. uri – v ta namen posebej tehnično urejeno. Ostale dni bodo na prizorišču D na voljo indukcijske zanke.

Zavedamo se, da prireditve na prostem ob stalnem gibanju igralcev, pogostih zvokih zunanega okolja ter narečnem govoru za naglušne predstavlja nepremostljivo oviro pri razumevanju in posledično tudi vodi k neudeležbi gledaliških predstav. Zato smo se odločili za prilagoditev tako gluhim s tolmačem slovenskega znakovnega jezika kot tudi naglušnim s podnaslavljanjem in indukcijsko zanko.

V sodelovanju z Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih Auris Kranj pripravljamo pisni zapis govorjenega teksta. Tako se bo v času celotne predstave na velikem platnu za odrom predvajalo besedilo igralcev. S tem bo omogočeno spremljanje predstave tudi slabše slišočim osebam. Obenem bodo za naglušne osebe na voljo indukcijske zanke.



škofjeloški pasijon
PROCESSION LOCOPOLITANA
1721-1999

Edinstvena zgodba in sporočilo

Škofjeloški pasijon prikazuje biblijsko zgodbo nastanka človeštva. Začetek zgodbe v raju gledalca povabi k razmišljanju o njegovem izvoru, pa tudi minljivosti in krhkosti. Škofjeloški pasijon je zgodba o človeku, o njegovem trpljenju, odrešenju in iskanju odgovorov na vprašanje zakaj – zakaj jaz, zakaj mi je Bog namenil darove in tovor, ki ga moram nositi skozi življenje, kakšen je smisel mojega (pa tudi našega skupnega) bivanja na Zemlji. Namen predstave je, da gledalca s svojim obsegom,



1. prizor, Raj

bogatim jezikom, igro, starim narečjem in kostumi navduši – hkrati pa ga s svojim sporočilom tudi pomiri in usmeri na dobro stran življenja. Vsak v življenju doživlja svoj pasijon, na nas pa je, iz katere perspektive bomo nanj gledali. Kot breme ali kot priložnost za nekaj, kar sicer ne bi bilo narejeno – mogoče se tukaj skriva delček odgovora na večno vprašanje o smislu človekovega bivanja, ki ga odpira Škofjeloški pasijon.





Zgodba Škofjeloškega pasijona se začne v rajju, kjer se Adam in Eva ne zmoreta upreti skušnjavi, da bi pokusila prepovedano jabolko. Prizor je nazoren prikaz sodobnih človeških hotenj in skušnjav, ki se odražajo tako v poslovnem kot vsakdanjem življenju. Zgodba se nadaljuje s prihodom Smrti ter nato Pekla, kjer Lucifer kaznuje grešnike. V kasnejših prizorih je prikazan prihod Jezusa Kristusa in vse do njegovega križanja. Vključevanje prizorov iz stare in nove zaveze naredi Škofjeloški pasijon edinstven med vsemi pasijoni. Njegovo glavno sporočilo je, da vsak posameznik razmisli o svojem izvoru, ranljivosti in kratkem času, ki ga ima na voljo na Zemlji. Posebnost predstave je tudi način uprizoritve, poteka kot procesija, kjer se 800 igralcev premika po ulicah in trgih mesta Škofja Loka.

Edinstvena prostor in čas

Uprizoritev se odvija na štirih prizoriščih, in sicer na Mestnem trgu, pod gradom ter na dveh mestih na Spodnjem trgu. Atmosfera, ki jo ustvari predstava na prostem v staromestnem jedru, nudi izjemen užitek. Večina drugih pasijonskih uprizoritev poteka v poletnem času, medtem ko je Škofjeloški pasijon umeščen v postni in velikonočni čas in tako kristjanom omogoča še bolj poglobljeno pasijonsko izkušnjo v tem pomembnem obdobju.



Prizor iz Škofjeloškega pasijona

Pasijonski duh prostovoljstva

Uprizoritev Škofjeloškega pasijona omogoča več kot 1000 prostovoljcev, in sicer okrog 800 igralcev ter preko 200 ljudi, ki sodelujejo pri sami organizaciji. Večina jih prihaja iz Škofje Loke ter bližnjih dolin, Poljsanske in Selške. Resnično je pomembno poudariti, da brez ljudi, ki sodelujejo tako kot igralci kot organizatorji, uprizoritev Škofjeloškega pasijona ne bi bila mogoča. Ljudje pri Škofjeloškem pasijonu sodelujejo zato, ker hočejo, ne zato, ker morajo.

Poleg same predstave bo moč v času Škofjeloškega pasijona doživeti tudi povezano ponudbo, in sicer:



Podjetniška tržnica

Kulinarika in spominki

Uprizoritev Škofjeloškega pasijona bo spremljala pestra dodatna ponudba. Poleg pasijonskih spominkov, ki jih je izbrala posebna komisija pod vodstvom prof. dr. Janeza Bogataja, bo na stojnicah na Cankarjevem trgu mogoče okusiti tradicionalne loške postne jedi. Novost letošnje kulinarčne ponudbe pa bodo tudi okusi iz Svetega pisma.

Kapucinska knjižnica

V kapucinski knjižnici si lahko ogledate stalno razstavo ter faksimile rokopisa Škofjeloškega pasijona. Poleg tega knjižnica vsebuje okoli 5.200 knjižnih enot starejšega fonda, ki imajo status kulturnega spomenika. Med njene dragocenosti sodi 21 inkunabul. To so knjige, ki so bile tiskane pred letom 1500, najstarejša med njimi je iz leta 1473.

Loški grad z muzejem

To je muzej kompleksnega tipa z arheološko, zgodovinsko, kulturnozgodovinsko, umetnostno, etnološko in prirodoslovno zbirko ter muzejem na prostem. Muzej varuje naravno in kulturno dediščino škofjeloškega območja, ki je v preteklosti 830 let (973–1803) pripadalo bavarski škofiji Freising.



Prizor iz Škofjeloškega pasijona



Prizor iz Škofjeloškega pasijona

Cerkev Marijinega oznanjenja v Crngrobu

Cerkev v Crngrobu je bila že od srednjega veka dalje priljubljena romarska točka. V zavetju neogotske lope ima na fasadi fresko Svete nedelje, ki izvira iz sredine 15. stoletja in prikazuje opravila, v tem času ob nedeljah prepovedana. Romarska cerkev Marijinega oznanjenja je ena najlepših srednjeveških cerkva na Slovenskem.

Večcutna delavnica Doživetje Škofjeloškega pasijona

V okviru projekta Dostopnost do kulturne dediščine ranljivim skupinam smo v sodelovanju s Slovenskim gledališkim inštitutom pripravili večcutno delavnico s predstavitvijo tipne makete, izdelane po vzoru Kobetove slike Škofjeloški pasijon avtorice Barbare Bertalanič Domiter. Na delavnici, ki bo potekala 12. 4. 2015 ob 14. uri pod vodstvom mag. Sandre Jenko, bodo predstavljeni tradicija pasijona, potek, vizualna podoba in uprizoritvena praksa Škofjeloškega pasijona z namenom lažjega in bolj doživetega spremljanja same uprizoritve Škofjeloškega pasijona 2015.

Rokodelske delavnice z mojstricami rokodelkami: Izdelajte si svoj pasijonski spominek

Rokodelstvo in Škofjeloški pasijon prestavljata pomemben del današnje žive kulturne dediščine Škofjeloškega. Cehovsko tradicijo danes nadaljujejo posamezni mojstri rokodelci, ki na temeljih tradi-

cije razvijajo obrt in rokodelstvo na celotnem škofjeloškem območju. V sodelovanju z rokodelskim centrom DUO smo dve uri pred vsako uprizoritvijo pripravili rokodelske delavnice, na katerih si boste izdelali svoj pasijonski spominek. Škofjeloške mojstrice tradicionalnih ali s tradicijo tesno povezanih rokodelskih veščin vas bodo popeljale v ustvarjalni svet rokodelstva, kjer se srečujejo bogastvo znanja, trdnost korenin, pestrost sodobnosti in želja po novem.



Procesija iz prizora Smrt

Vse navedeno in še mnogo več lahko doživite ob obisku Škofjeloškega pasijona 2015.

Lepo povabljeni!

Kitka Koprivnikar,
organizatorica dogodkov in prireditev
Matej Mohorič Peternelj,
vodja projekta Škofjeloški pasijon 2015



Slovenska mesta: Maribor

Maribor je drugo največje mesto v Sloveniji in središče Mestne občine Maribor. Je univerzitetno in metropolitansko mesto ter gospodarsko, finančno, upravno, izobraževalno, kulturno, trgovsko in turistično središče severovzhodne Slovenije. Maribor je bil Evropska prestolnica kulture leta 2012 in Evropska prestolnica mladih 2013. Istega leta je gostil evropsko mladinsko šahovsko prvenstvo.



Maribor leta 1164, grad na Piramidi

V mestu je vrsta institucij nacionalnega pomena. Tukaj imajo sedež Univerza v Mariboru, Institut informacijskih znanosti – IZUM, Slovensko narodno gledališče Maribor, Univerzitetni klinični center Maribor in druge pomembne institucije in podjetja.

Maribor ima nadvse ugodno lego na križišču pomembnih evropskih poti: ob reki Dravi, med Pohorjem, Kozjakom in Slovenskimi goricami, med Dravsko dolino in Dravskim poljem.

Območje današnjega Maribora je bilo v začetku 12. stoletja del mejne grofije frankovske države. Da bi nadzorovali vhod v Dravsko dolino pred madžarskimi vpadi, so na današnji Piramidi postavili trdnjavo, grad, ki se v dokumentih prvič omenja



Maribor leta 1678



20. oktobra 1164 kot castrum Marchburch. Ime izvira iz pojma grad v marki oziroma v nemščini Burg in der Mark ali Markpur, Markburg in kasneje Marburg. Vendar pa je grad verjetno stal že pred tem datumom, saj se Bernard Mariborski, mejni grof Podravske krajine iz rodu Spanheimov, s predikatom Mariborski omenja že leta 1124.



Maribor leta 1681

Leta 1209 je Maribor v listini vojvode Leoplda VI. Babenberžana omenjen kot trg, v listini s 4. decembra 1254 pa se prvič omenja kot mesto. Vse do začetka 19. stoletja je imelo mesto le eno, nemško ime: Marburk. Da pa ne bi prihajalo do zamenjav z nemškim mestom Marburg, ki leži v Hessnu ob reki Lani, so njegovo ime v 19. stoletju začeli zapisovati kot Marburg na Dravi.



Maribor leta 1908



Mestni park

Prvi zapis slovenskega imena Maribor je delo Stan-ka Vraza, in sicer v pismu Ljudevitu Gaju 10. novembra 1836. Vraz je ime preprosto priredil iz nemškega Marburga tako, da je obdržal prvi del besede Mar-, nemški -burg pa spremenil v slovenski -bor. Sprva je sicer uporabljal obliko Marbor, kasneje pa dosledno le Maribor. Po letu 1838 so pričeli ime Maribor uporabljati tudi Vrazovi prijatelji. Zaradi odpora predvsem med Slovenci je borba za uveljavitev imena trajala naslednjih 25 let. Šele leta 1861, ko je tedanji državni poslanec Lovro Toman, politik in pesnik, avtor prvega slovenskega necenzuriranega tiska, izdal pesem Mar i bor ter dal imenu tudi pomen, se je ime uveljavilo med Slovenci. Slovensko geslo mesta je tako postalo Mar i bor – mar mi je i (in) bor-im se za to mesto.

Mesto se je razvilo ob reki Dravi, pod tamkajšnjim gradom. Prva omemba gradu sega v leto 1164. Grad se je imenoval Marchburg, kar v prevodu pomeni grad v marki (marka je bila obmejna grofija). Grad je stal na hribu Piramida, tik nad mestom.

Naselbina ni nastala pod samo trdnjavo; prvič zaradi pristave pod gradom in drugič zaradi močno zamočvirjenega jugozahodnega območja. Nastala je vzdolž današnje Koroške ceste z iztekomna današnji Glavni trg, na katerem sta se srečali pomembni poti iz Koroške proti Ptujju in iz Ljubljane proti Gradcu.

Prva omemba naselja Maribor je iz leta 1204. Omejen je trg, ki stoji ob gradu. Leta 1254 je trg dobil



Rotovž

mestne pravice. Z zmago Rudolfa Habsburškega nad Otokarjem II. leta 1278 se je začelo mesto naglo razvijati. Maribor je kljuboval obleganjem Matije Korvina leta 1480 in 1481 ter obleganjem Otmanskega cesarstva leta 1532 in 1683. Pod oblastjo Habsburške monarhije je ostal vse do leta 1918.

Maribor je bil do druge svetovne vojne najhitreje razvijajoče se mesto v državi. Prevladovali so industrijski obrati v Melju, kjer še danes stoji veliko pomembnih industrijskih obratov. A med drugo svetovno vojno, ko ga je zavzel okupator, so ga zavezniški bombniki bombardirali, da je postal eno najbolj uničenih mest v Jugoslaviji, saj je bilo porušenih kar 47 % vseh stavb. Večino nastale škode so uspeli popraviti šele leta 1950.



Stara trta

Maribor je med drugo svetovno vojno padel pod nemško oblast. 8. aprila 1941 ga je zasedla nemška vojska. Z veliko naglico in krutostjo je kar najhitreje hotela spremeniti podobo Maribora in vse slovenske Štajerske. Slovence so izgnali v Srbijo, na Hrvaško in v Nemčijo. Več kot 5.000 Mariborčanov je moralo čez noč zapustiti domove, tiste, ki so ostali, pa so nasilno ponemčili. Zaprli so slovenske šole, sežgali slovenske knjige in uničevali kulturo. V deželi, za katero so okupatorji menili, da je že trdno v njihovih rokah, pa je vzniknila iskra upora. V Mariboru so člani Zveze komunistične mladine Jugoslavije 29. aprila 1941 izvedli uporniško akcijo in sežgali dva nemška avtomobila. V juniju 1941 je začel delovati odbor Osvobodilne fronte, vendar je bilo odporniško gibanje zelo težko, saj je bil Maribor kot središče nemškega raznarodovalnega in policijskega delovanja. Kot mesto v nemških rokah je prestajal hude ure ob zavezniških bombardiranjih. Nanj so odvrgli več kot 15.000 bomb, ki so ubile številne prebivalce in porušile polovico hiš. V letu 1942 je na Pohorju delovala Ruška četa, ki se je na začetku novembra priključila Pohorskemu bataljonu. 9. maja 1945 je Maribor končno dočkal svobodo. Nazaj so začeli prihajati izseljenci in begunci iz južnih krajev in povratniki, ki jih je vojna pregnala po taboriščih ter na vse konce sveta.



I. Sestanek za ustanovo društva gluhtonemih v Mariboru.
Prvi sestanek za ustanovitev društva gluhtonemih v Mariboru 26.
11. 1933

Maribor je bil pred osamosvojitvijo Slovenije gospodarsko zelo razvito mesto, zato je bil val stečajev ob prehodu na tržno gospodarstvo velik udarec. Nekdanja velika podjetja, kot so TAM, MTT, Hidromontaža, Elektrovina, Svila in Metalna, so deloma prenehala delovati, deloma pa so se preoblikovala. Na njihovem območju so danes večinoma poslovne cone s številnimi novimi podjetji. V tem času je veliko število prebivalcev izgubilo zaposlitev in čutila se je socialna stiska.

Danes mestu največ dohodka prinašajo storitvene dejavnosti in industrija. V zadnjih letih sta se zelo razvila trgovina in bančno-finančni sektor. Glede na število zaposlenih je danes največje mariborsko podjetje Univerzitetni klinični center Maribor.

V Mariboru pa je tudi največji javni kulturni zavod v Sloveniji – Slovensko narodno gledališče Maribor. Je edina gledališka hiša v Sloveniji in med redkimi v Evropi, ki pod svojo streho združuje dramski, glasbeni in plesni gledališki izraz. Drugače povedano, SNG Maribor sestavljajo Drama, Opera in balet ter Simfonični orkester. Poleg umetnikov in drugih neposrednih ustvarjalcev repertoarja so tu še strokovne in tehnične službe in ostala logistika. Imajo več kot 300 stalno in okrog 150 honorarno zaposlenih ljudi. So gostitelj in organizator vsakoletnega osrednjega festivala slovenskih dramskih gledališč Borštnikovo srečanje in tekmovanja mladih pevskih nadarjencev Ondina Otta.

Maribor pa je tudi mesto, kjer ima sedež Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor, ki je bilo kot



Stari del Maribora — Lent z Dravo

Društvo gluhtonemih za Dravsko banovino s sedežem v Mariboru prvič omenjeno že davnega leta 1935 v Velikem adresarju Maribora, Celja in Ptuja na strani 99, med dobrodelnimi in podpornimi društvi. Imelo je 45 članov, njegov predsednik je bil Alojz Uršič. V registru društev v Mariboru, ki ga hranijo v Pokrajinskem arhivu Maribor, pa je zapisano, da je bil med leti 1933 in 1940 njegov predsednik Viljem Hochwald.

Vse pomembnejši pa postaja tudi turizem. Veliko turistov obišče mariborsko Pohorje, festival Lent, staro mestno jedro, številne vinorodne griče. Svojevrstna atrakcija je tudi najstarejša trta na Lentu.



Slovensko narodno gledališča — Maribor

Med obilico zelenja, ki krasi mesto, varuje prebivalce pred neugodnimi vplivi urbanega okolja in jim nudi možnost druženja, rekreacije in oddiha, parkom pripisujemo največji pomen. Mestna občina Maribor redno vzdržuje vse parke, ki so v javni rabi. Razprostirajo se na površini 280.000 m². Večina parkov je posebej zavarovanih in imajo status spomenikov oblikovane narave ali naravnih spomenikov. Razprostirajo se severno od mestnega jedra na površini okrog 5 hektarjev. To so Mestni park, Kalvarija, Trije ribniki in Piramida. Medtem ko so južna pobočja Kalvarije in Piramide obdelana z vinogradi, so ostale površine prekrivane pretežno z gozdom, deloma pa s travnikom, potoki in ribniki. Govorimo o sožitju treh krajinskih elementov. Mestni park je nastajal v letih 1872–1896 ob izgonu, ki je nekoč polnil jarek mestnega obzidja. Nastal je iz obstoječih parkovnih elementov. Prvotno je bil opremljen v pozno bidermajerskem slogu s klopni in mostički, ki so se ohranili do danes. V njem pa deluje tudi mestni Akvarij – terarij.

Adem Jahjefendić

Viri : www.wikipedia.org, www.sng-mb.si,
www.maribor.si

Kulturni projekti Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v letu 2015



Gledališki festival gluhih,
14. november 2015, Ljubljana,
izvajalec Mestno društvo gluhih Ljubljana



Filmski festival gluhih,
oktober 2015, Ljubljana,
izvajalec Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana



Likovna kolonija gluhih, 22.–
24. maj 2015, Goriška Brda,
izvajalec Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske

Premiera celovečerne gledališke
igre, 19. junij 2015, BTC SiTi Teater
Ljubljana, izvajalec gledališka
skupina Zveze društev gluhih in
naglušnih Slovenije Tihe stopinje



Gledališka delavnica gluhih,
10.–12. april 2015, Kranjska
Gora, izvajalec Zveza društev
gluhih in naglušnih Slovenije
z gostom iz Španije



Filmska delavnica gluhih,
8.–10. maj 2015, Kranjska
Gora, izvajalec Zveza društev
gluhih in naglušnih Slovenije

